

گفت‌وگوی «جوان» با رضا قریبی، مدیر عامل مؤسسه فرهنگی منتظران منجی

نسیم صله رحم در خطبه فدکیه، نسخه شفاف‌بخش امت‌هاست

در ایام شهادت حضرت زهرا(س) به سر می‌بریم؛ روز‌هایی که دل‌های ما بی‌اختیار به سمت او می‌رود؛ همان بانویی که پیامبر عظیم‌النَّشآن (ص) او را «اُمّ‌اینها» نامید؛ مادری برای پدر و در حقیقت مادری برای همه امت اسلامی؛ بانویی که نگاهش به خانواده فقط یک توصیه اخلاقی نبود بلکه نگاهی عمیق، دقیق و مادرانه به آینده امت داشت؛ اَیْندِه‌ای که با مهربانی، همبستگی و پیوندهای گرم انسانی معنا پیدا می‌کند. حضرت زهرا(س) در خطبه فدکیه صریح و روشن فرموده‌اند: «فَجَعَلَ اللهُ صِلَةَ الْأَرْحَامِ مَنَسَأَفِی الْعَمْرِ وَمَنَامًا لِلْعَدَدِ. دید و بازدید از خویشان، موجب طول عمر و مانع مرگ ناگهانی می‌شود؛ وقتی مرگ اتفاق نیفتد، موجب افزایش جمعیت نیز می‌شود.» این یعنی همان دو پایه‌ای که بار تحقق اهداف الهی بر آن استوار است. انگار می‌خواستند بگویند اگر زندگی تان کوتاه می‌شود، اگر نسل تان کم‌ررق می‌شود، اگر ایمان تان سست می‌شود، اگر هم و غم و اضطراب بر دل‌ها سنگینی می‌کند، راهش بازگشت به همان پیوندهای ساده و صمیمانه خانوادگی است و چه دردناک که امروزه و در همین روزگار، فرزندان حضرت زهرا(س) با کوچک‌ترین دلخوری، با فشارهای اقتصادی یا با سوءتفاهم‌های قدیمی، از یکدیگر دور می‌شوند، گاهی آنقدر که خانه و دل آدم‌ها سرد می‌شود. حال این روز‌ها که دوباره نام مادرمان پر تکرار تر از دیگر روز‌ها بر زبان‌ها جاری می‌شود، شاید وقت آن باشد که توصیه مادرانه‌اش را هم جدی بگیریم؛ توصیه‌ای که فقط یک سفارش اخلاقی نیست، بلکه نجات از تنهایی، افسردگی، اضطراب، سستی ایمان، گسست خانواده و حتی ضعف اجتماعی است و حضرت مثل همیشه برای ما مسیر را مشخص کرده‌اند و آن چیزی نیست جز رحمت، مهربانی و همبستگی. همین ساده‌هایی که جامعه را دوباره گرم و خانواده‌ها را دوباره زنده می‌کند. رضا قریبی، مدیر عامل مؤسسه فرهنگی منتظران منجی، در این گفت‌وگو با الهام از خطبه فدکیه، درباره اهمیت صله رحم به عنوان نسخه شفاف‌بخش از حضرت زهرا(س) برای خانواده‌ها و جامعه امروز سخن گفته است تا بدینم چگونگی می‌توان از آموزه‌های مادر امت برای بازگرداندن مهربانی، همدلی و نشاط به زندگی روزمره بهره برد.

گفت‌وگو محبوبه قربانی

تأثیر گذاشته است، صله رحم چگونه می‌تواند بحران‌های اجتماعی و روحی ما را کاهش دهد؟

زندگی مدرن با همه ظاهر پیشرفته‌اش، در باطن نوعی عقب‌ماندگی و دوری ایجاد کرده‌است. ابلیس با ایجاد تنهایی و سردی روابط میان انسان‌ها نفوذ می‌کند. وقتی انسان‌ها از ریشه اصلی خود یعنی اهل‌بیت(ع) فاصله می‌گیرند و زندگی را بر محور ایشان تنظیم نمی‌کنند، مشکلات روحی و روانی افزایش می‌یابد. جالب است بدانید اثر صله رحم محدود به مسلمانان نیست، این یک «اثر وضعی» است. هر جامعه‌ای با هر دین با اشتداد، نتایج آن، یعنی افزایش جمعیت، طول عمر، آرامش روانی و انسجام اجتماعی ظاهر می‌شود. وقتی خانواده‌ای صمیمی و به هم پیوسته باشد، روابط عاطفی و انسانی میان اعضای فامیل برقرار می‌شود، این همبستگی به سطح جامعه منتقل و در نهایت به همبستگی ملی تبدیل می‌شود. امروز که جمعیت کشور ما با چالش‌های جدی روبه‌رو است، تقویت انسجام خانوادگی و افزایش جمعیت، نوعی جهاد بزرگ است. ما برای طولانی کردن حوزه سلامت‌ی هزینه‌های زیادی در حوزه درمان و پزشکی می‌کنیم مانند دارو، ویتامین و نئذ به سالم‌اما به یک فرمول ساده و اثربخش که دین در اختیارمان گذاشته، یعنی صله رحم توجه نداریم.

عمر، آرامش روانی و انسجام اجتماعی ظاهر می‌شود. وقتی خانواده‌ای صمیمی و به هم پیوسته باشد، روابط عاطفی و انسانی میان اعضای فامیل برقرار می‌شود، این همبستگی به سطح جامعه منتقل و در نهایت به همبستگی ملی تبدیل می‌شود. امروز که جمعیت کشور ما با چالش‌های جدی روبه‌رو است، تقویت انسجام خانوادگی و افزایش جمعیت، نوعی جهاد بزرگ است. ما برای طولانی کردن عمر و حفظ سلامتی هزینه‌های زیادی در حوزه درمان و پزشکی می‌کنیم مانند دارو، ویتامین و نئذ به سالم‌اما به یک فرمول ساده و اثربخش که دین در اختیارمان گذاشته، یعنی صله رحم توجه نداریم.

فردی و اجتماعی است. وقتی صله رحم ضعیف شود، انسان فرصت رشد اخلاقی و روحی را از دست می‌دهد، حتی در روایات داریم در دوره ظهور امام زمان(عج)، صله رحم اهمیت ویژه‌ای دارد، چون ارتباط درست با خویشان‌ندان زمینه ساز رشد معنوی انسان است.

در گذشته پیامبر و امامان(ع) با همین نگاه، روابط اجتماعی را تقویت و صله رحم را در سطح جامعه نهادینه کردند. امروز اما فاصله‌ها زیاد شده و همین موضوع باعث سردی، بی‌تفاوتی و آسیب‌های مختلف در روابط خانوادگی و اجتماعی شده است. وقتی شما صله رحم را باطل می‌کنید، حتماً مرتبط است و می‌توان گفت یکی از دلایل اصلی سستی اعتقادی نسل جوان، کم‌رنگ شدن صله رحم است. در پاسخ سؤال قبلی به این موضوع اشاره کردم که دید و باز دیدهای خانوادگی باعث طول عمر، پیشگیری از مرگ‌های ناگهانی و افزایش جمعیت می‌شود اما در اینجا به اثر مهم‌تر آن اشاره می‌کنم و آن این است که وقتی خانواده‌ها رفت و آمد دارند در این میان، گفت‌وگو، تبادل تجربه و انتقال باورهای دینی هم اتفاق می‌افتد. حال نسلی که هیچ رفت و آمدی با خویشان‌ودانش ندارد، حتی رفتارهای دینی مثل نماز اول وقت یا حجاب را در فامیل نمی‌بیند، طبیعی است که اعتقادات‌شان ضعیف می‌شود. انسان وقتی تنها بماند، مثل حیوانی در طبیعت می‌شود که شکارچی راحت‌تر به او حمله می‌کند. تنهایی، زمین بازی شیطان است اما صله رحم هم یک درمان واقعی است و هم یک درمان روحی، اجتماعی و هم اقتصادی. در روایت داریم، فامیل مثل دو بال برای انسان است. اگر صله رحم نباشد، این بال‌ها کنده می‌شود و انسان دیگر توان مقاومت در برابر فشارهای زندگی را ندارد. در عوض هرچه روابط خانوادگی گرم‌تر باشد، باز بزرگ‌تر و قدرت پشتیبانی‌اش بیشتر می‌شود.

امروزه زندگی مدرن بر روابط انسانی

فردی و اجتماعی است. وقتی صله رحم ضعیف شود، انسان فرصت رشد اخلاقی و روحی را از دست می‌دهد، حتی در روایات داریم در دوره ظهور امام زمان(عج)، صله رحم اهمیت ویژه‌ای دارد، چون ارتباط درست با خویشان‌ندان زمینه ساز رشد معنوی انسان است. در گذشته پیامبر و امامان(ع) با همین نگاه، روابط اجتماعی را تقویت و صله رحم را در سطح جامعه نهادینه کردند. امروز اما فاصله‌ها زیاد شده و همین موضوع باعث سردی، بی‌تفاوتی و آسیب‌های مختلف در روابط خانوادگی و اجتماعی شده است. وقتی شما صله رحم را باطل می‌کنید، حتماً مرتبط است و می‌توان گفت یکی از دلایل اصلی سستی اعتقادی نسل جوان، کم‌رنگ شدن صله رحم است. در پاسخ سؤال قبلی به این موضوع اشاره کردم که دید و باز دیدهای خانوادگی باعث طول عمر، پیشگیری از مرگ‌های ناگهانی و افزایش جمعیت می‌شود اما در اینجا به اثر مهم‌تر آن اشاره می‌کنم و آن این است که وقتی خانواده‌ها رفت و آمد دارند در این میان، گفت‌وگو، تبادل تجربه و انتقال باورهای دینی هم اتفاق می‌افتد. حال نسلی که هیچ رفت و آمدی با خویشان‌ودانش ندارد، حتی رفتارهای دینی مثل نماز اول وقت یا حجاب را در فامیل نمی‌بیند، طبیعی است که اعتقادات‌شان ضعیف می‌شود. انسان وقتی تنها بماند، مثل حیوانی در طبیعت می‌شود که شکارچی راحت‌تر به او حمله می‌کند. تنهایی، زمین بازی شیطان است اما صله رحم هم یک درمان واقعی است و هم یک درمان روحی، اجتماعی و هم اقتصادی. در روایت داریم، فامیل مثل دو بال برای انسان است. اگر صله رحم نباشد، این بال‌ها کنده می‌شود و انسان دیگر توان مقاومت در برابر فشارهای زندگی را ندارد. در عوض هرچه روابط خانوادگی گرم‌تر باشد، باز بزرگ‌تر و قدرت پشتیبانی‌اش بیشتر می‌شود.

امروزه زندگی مدرن بر روابط انسانی

فردی و اجتماعی است. وقتی صله رحم ضعیف شود، انسان فرصت رشد اخلاقی و روحی را از دست می‌دهد، حتی در روایات داریم در دوره ظهور امام زمان(عج)، صله رحم اهمیت ویژه‌ای دارد، چون ارتباط درست با خویشان‌ندان زمینه ساز رشد معنوی انسان است. در گذشته پیامبر و امامان(ع) با همین نگاه، روابط اجتماعی را تقویت و صله رحم را در سطح جامعه نهادینه کردند. امروز اما فاصله‌ها زیاد شده و همین موضوع باعث سردی، بی‌تفاوتی و آسیب‌های مختلف در روابط خانوادگی و اجتماعی شده است. وقتی شما صله رحم را باطل می‌کنید، حتماً مرتبط است و می‌توان گفت یکی از دلایل اصلی سستی اعتقادی نسل جوان، کم‌رنگ شدن صله رحم است. در پاسخ سؤال قبلی به این موضوع اشاره کردم که دید و باز دیدهای خانوادگی باعث طول عمر، پیشگیری از مرگ‌های ناگهانی و افزایش جمعیت می‌شود اما در اینجا به اثر مهم‌تر آن اشاره می‌کنم و آن این است که وقتی خانواده‌ها رفت و آمد دارند در این میان، گفت‌وگو، تبادل تجربه و انتقال باورهای دینی هم اتفاق می‌افتد. حال نسلی که هیچ رفت و آمدی با خویشان‌ودانش ندارد، حتی رفتارهای دینی مثل نماز اول وقت یا حجاب را در فامیل نمی‌بیند، طبیعی است که اعتقادات‌شان ضعیف می‌شود. انسان وقتی تنها بماند، مثل حیوانی در طبیعت می‌شود که شکارچی راحت‌تر به او حمله می‌کند. تنهایی، زمین بازی شیطان است اما صله رحم هم یک درمان واقعی است و هم یک درمان روحی، اجتماعی و هم اقتصادی. در روایت داریم، فامیل مثل دو بال برای انسان است. اگر صله رحم نباشد، این بال‌ها کنده می‌شود و انسان دیگر توان مقاومت در برابر فشارهای زندگی را ندارد. در عوض هرچه روابط خانوادگی گرم‌تر باشد، باز بزرگ‌تر و قدرت پشتیبانی‌اش بیشتر می‌شود.

فردی و اجتماعی است. وقتی صله رحم ضعیف شود، انسان فرصت رشد اخلاقی و روحی را از دست می‌دهد، حتی در روایات داریم در دوره ظهور امام زمان(عج)، صله رحم اهمیت ویژه‌ای دارد، چون ارتباط درست با خویشان‌ندان زمینه ساز رشد معنوی انسان است. در گذشته پیامبر و امامان(ع) با همین نگاه، روابط اجتماعی را تقویت و صله رحم را در سطح جامعه نهادینه کردند. امروز اما فاصله‌ها زیاد شده و همین موضوع باعث سردی، بی‌تفاوتی و آسیب‌های مختلف در روابط خانوادگی و اجتماعی شده است. وقتی شما صله رحم را باطل می‌کنید، حتماً مرتبط است و می‌توان گفت یکی از دلایل اصلی سستی اعتقادی نسل جوان، کم‌رنگ شدن صله رحم است. در پاسخ سؤال قبلی به این موضوع اشاره کردم که دید و باز دیدهای خانوادگی باعث طول عمر، پیشگیری از مرگ‌های ناگهانی و افزایش جمعیت می‌شود اما در اینجا به اثر مهم‌تر آن اشاره می‌کنم و آن این است که وقتی خانواده‌ها رفت و آمد دارند در این میان، گفت‌وگو، تبادل تجربه و انتقال باورهای دینی هم اتفاق می‌افتد. حال نسلی که هیچ رفت و آمدی با خویشان‌ودانش ندارد، حتی رفتارهای دینی مثل نماز اول وقت یا حجاب را در فامیل نمی‌بیند، طبیعی است که اعتقادات‌شان ضعیف می‌شود. انسان وقتی تنها بماند، مثل حیوانی در طبیعت می‌شود که شکارچی راحت‌تر به او حمله می‌کند. تنهایی، زمین بازی شیطان است اما صله رحم هم یک درمان واقعی است و هم یک درمان روحی، اجتماعی و هم اقتصادی. در روایت داریم، فامیل مثل دو بال برای انسان است. اگر صله رحم نباشد، این بال‌ها کنده می‌شود و انسان دیگر توان مقاومت در برابر فشارهای زندگی را ندارد. در عوض هرچه روابط خانوادگی گرم‌تر باشد، باز بزرگ‌تر و قدرت پشتیبانی‌اش بیشتر می‌شود.

حضرت زهرا(س) نگاه ویژه‌ای به خانواده داشتند. این نگاه چه معنا و چه ارتباطی با صله رحم دارد؟

حضرت زهرا(س) نگاهی بسیار دقیق، ویژه و عمیق به مسئله خانواده داشتند. همانطور که می‌دانید پیامبر(ص) درباره ایشان فرموده‌اند «اُمّ‌اینها»، یعنی بانویی که برای پدرش همچون مادر بود، بنابراین ایشان مادر امامان و در واقع مادر همه مؤمنان هستند، از این رو قطعاً دغدغه اصلی‌شان این است که فرزندان و مؤمنان باهم مهربان، همدل و همراه باشند و همین نگاه مادری اوست که باعث می‌شود مؤمنان از نظر قفه، اختلاف و قطع ارتباط به شدت نهی کنند. در خطبه فدکیه نیز به صراحت آمده است که صله رحم سبب افزایش عمر و افزایش نسل می‌شود. این دو مسئله کاملاً در راستای هدف خلقت است چون قرآن هم می‌گوید «ما شما را نیافریدیم مگر برای عبادت». اگر عمر کوتاه باشد، ظرفیت عبادت کمتر می‌شود. اگر جمعیت کم شود، تحقق اهداف الهی که بر حضور انسان‌های بیشتر در مسیر عبودیت است، محدود می‌شود، به همین دلیل نیز روز قیامت را «یوم الجمع» نامیده‌اند، یعنی روزی که همه گرد هم می‌آیند. حضرت زهرا(س) در خطبه‌شان نشان دادند صله رحم نه فقط یک عمل اخلاقی، بلکه یک عامل کلیدی برای استحکام جامعه و تحقق اهداف خلقت است. هر چه تعداد انسان‌ها و طول عمر‌شان بیشتر باشد و در مسیر خدا و اهل‌بیت(ع) حرکت کنند، هدف آفرینش نیز بهتر محقق می‌شود. البته صله رحم سلسله‌مراتبی دارد که اول ارتباط با اهل‌بیت(ع) است بعد به خویشان‌ندان. پیام خطبه فدکیه در درباره صله رحم و همبستگی خانوادگی برای جامعه امروز ما چیست؟

پیام حضرت زهرا(س) روشن است؛ رحمت، مهربانی و همبستگی باید به یک ارزش فعال و روزمره در زندگی ما تبدیل شود. صله رحم، اگر با چار چوب درست، نیت صحیح و ساده زبستی انجام شود، باعث حال خوب، انسجام خانواده و سلامت روان جامعه می‌شود. همه انسان‌ها، حتی با سبک زندگی مدرن، می‌توانند این توصیه را عملی کنند. صله رحم تنها یک دستور اخلاقی نیست، بلکه یک واجب دینی و درمان روح و روان است. وقتی خانواده‌ها روابط گرم و انسانی داشته باشند، این گرما به جامعه منتقل می‌شود و همانطور که قبلاً هم اشاره کردم در نهایت، همبستگی ملی و قدرت اجتماعی افزایش می‌یابد. اگر کوتاهی کنیم، ممکن است دچار هم و غم، افسردگی و اضطراب شویم. خوشبختانه، راهکارهای صله رحم در احادیث و روایات اهل‌بیت(ع) مشخص شده است و حتی می‌توان از مراجع تقلید درباره مقدار و نحوه آن سؤال کرد، بنابراین صله رحم با رعایت چارچوب‌های دینی و مشورت با اهل خبره، هم قابل اجرا و هم اثرگذار و درمانگر است.

صله رحم در صدر اسلام چه نقشی در استحکام جامعه داشت؟

صله رحم در صدر اسلام فقط یک توصیه اخلاقی نبود بلکه ستون اصلی جامعه بود. ساختار اجتماعی بر پایه قبیله و عشیره شکل گرفته بود و روابط خانوادگی در همه امور جریان داشت. مردم در فصل درو و کارهای کشاورزی به هم کمک می‌کردند، چون نه بانک بود، نه خدمات اقتصادی رسمی، هرچند این امکانات وجود نداشت اما در عوض کسی تنها نبود. سرکشی، اطعام، کمک اقتصادی و مراقبت از همدیگر یک فرهنگ طبیعی بود. پیامبر(ص) و اهل‌بیت(ع) هم دائماً این روحیه را تقویت می‌کردند. مراقبت‌های شخصی، سرکشی به خانه‌ها، حمایت مالی و اخلاقی، همه ابزارهایی بود که آنها برای حفظ همبستگی جامعه به کار می‌گرفتند. همین روابط خانوادگی محکم بود که جامعه اسلامی را از آسیب‌های داخلی و خارجی حفظ می‌کرد. صله رحم یک روش اصلی برای استحکام جامعه بود و بقیه روش‌ها هم مکمل آن عمل می‌کردند.

با این پیشینه، چرا در دنیای امروز صله رحم کم‌رنگ شده است؟

مشکل اصلی این است که ما به «جاهلیت مدرن» رسیدیم. پول، فاصله‌های اقتصادی، سبک زندگی فردگرایانه و محدود شدن رابطه‌ها به شبکه‌های اجتماعی باعث شده است روابط گرم خانوادگی کم‌رنگ شود، در حالی که قرآن می‌فرماید انسان برای بندگی خلق شده و صله رحم یکی از راه‌های رشد

این ارتباطات را ترمیم کنند. امروز زندگی فردگرایانه غرب بر جامعه ما هم سایه انداخته و مقابله با آن ضروری است. ما باید جلسات خانوادگی، صندوق‌های قرض الحسنه خانوادگی، مشارکت در ازدواج‌ها، کمک در مراسم عزاء شادی و وام دادن در مواقع نیاز را دوباره زنده کنیم. این‌ها نمونه‌های عملی صله رحم هستند. حفظ حرف زدن کافی نیست، باید عمل کرد.

نقش نهادهای درمانی و مشاوران خانواده در احیای صله رحم چیست؟

ایمن یک صف جدی است که مشاوران خانواده و مجموعه‌های درمانگر هنوز به «صدای رحم» و اثر درمانی صله رحم توجه نکرده‌اند، در حالی که اگر این موضوع وارد مشاوره‌های خانواده شود، بسیاری از آسیب‌ها کاهش پیدا می‌کند. در گذشته، وقتی یک نفر فوت می‌کرد، کل فامیل کمک می‌کردند. امروز این کمک‌ها فردی و محدود شده است. صله رحم باعث می‌شود افراد کمتر آسیب ببینند و روابط‌شان تقویت شود. مقدمه این کار هم معرفی احادیث، تولید محتوا، فیلم‌ها و مستندها و آموزش‌هایی است که نسل جدید را با اهمیت این موضوع آشنا می‌کند. صله رحم در آنها رونق بگیرد و روابط سردرشته دوباره گرم شود؟

اله‌ام گرفتن از خطبه فدکیه و نگاه حضرت زهرا(س) که مظهر رحمان و رحیم الهی است، می‌تواند راهگشای زندگی امروز ما باشد. ایشان الگوی مهربانی، آرامش و شادی هستند و ما نیز باید رحمانیت را در رفتار و روابط خود جاری کنیم. متأسفانه زندگی امروز چه در خانواده‌ها و چه در محیط‌های اداری و روابط اجتماعی با خشونت ففاری، تندی و عصبانیت همراه شده‌است. یکی از مهم‌ترین راه‌های کاهش این تنش‌ها، احیای صله رحم و مهربانی است؛ امری که می‌تواند به آرامش عمومی، تقویت انس و الفت اجتماعی کمک کند. راهکارها پیچیده یا پرهزینه نیست، حتی یک تماس کوتاه، یک دیدار نیم‌ساعته، یک هدیه کوچک یا یک سلام و احوالپرسی صمیمانه، صدای روشن صله رحم است.

اگر یکی از بستگان انسان فاسد یا اهل گناه باشد، لازم نیست در رفتارهای نادرست او همراهی کنیم، اما می‌توان احترام و محبت را حفظ کرد، حتی اگر فرد در شرایط سختی مانند زندان باشد یا رفتاری تند داشته باشد، حفظ احترام و ارتباط حداقلی بدون مشارکت در کارهای نادرست، لازم و پسندیده است. مناسبت‌های مختلف نیز فرصت‌های طبیعی برای احیای صله رحم هستند. از اعیاد ملی و مذهبی گرفته تا شهادت‌ها و مولودی‌های اهل‌بیت(ع)، همچنین جشن‌هایی مانند تولد، شب یلدا، روز مادر، روز پدر، عید غدیر و مناسبت‌ها زمینه‌ای مناسب برای دیدار و تقویت پیوندهای خانوادگی است، حتی یک اطعام ساده مثل پختن آش یا یک غذای خانگی یا نوشیدن یک چای در کنار یکدیگر، خود نوعی صله رحم است. حضور کوتاه یا هدیه‌ای کوچک هم می‌تواند گرمی و محبت را به روابط بازگرداند. مردم ایران خوشبختانه این فرهنگ را در ذات خود دارند و تنها لازم است آن را دوباره تقویت کنند. هرچه زندگی پرهز و برق‌تر شود، صله رحم دشوارتر می‌شود، بنابراین ساده زیستی و اولویت دادن به محبت، شرط مهم احیای ارتباطات خانوادگی است. در گذشته نیز به دلیل سادگی زندگی، صله رحم آسان‌تر و اثرگذارتر بود، از همین رو امروز باید از پیچیدگی‌ها کاست و صمیمیت را بزرگترین تامل‌گرایی کرد. در کنار این رفتارهای اجتماعی، توجه به معنویت هم نقش مهمی در تقویت روابط دارد. نماز اول وقت، دعا کردن برای خانواده و شرکت در مجالس مذهبی، خود نوعی صله رحم و درمان روح و روان است. کوتاه‌ترین و مؤثرترین مسیر صله رحم، همین تماس‌های کوتاه، دیدارهای مختصر، هدیه‌های ساده و دعا کردن یکدیگر است. این کار نه تنها محبت را حفظ می‌کند، بلکه نوعی امر به معروف و نهی از منکر اخلاقی نیز به شمار می‌آید.

می‌تواند به خانواده کمک کند. نباید فکر کنیم نوجوان هنوز بچه است و نمی‌فهمد. وقتی با او مثل یک انسان بالغ حرف بزنیم، خودش علاقه‌مند به ارتباط و حضور صله رحم می‌شود. متأسفانه امروز کم‌حوصلگی و عصبی بودن خانواده‌ها زیاد و همین باعث شده است دو دنیای موازی بین جوان‌ها و بزرگ‌ترها شکل بگیرد. این دو دنیا باید به هم نزدیک شوند و راه نزدیک‌شدن‌شان محبت، گفت‌وگو و شناخت نسل جوان است. در این باره حضرت علی(ع) نیز فرموده‌اند: «فرزند زمان خودت باش»، یعنی باید نسل جوان را بشناسیم و با زبان و نیازهای او حرف بزنیم. نمونه‌های موفق مثل حضرت آقا، شهید حاج‌قاسم و سیدحسن نصرالله بوده و هستند که ثابت کردند با جذابیت اخلاقی، رفتاری و مدیریتی، می‌توان جوان‌ها را عاشق کرد و به میدان آورد.

اگر بخوایم بر اساس پیام‌های خطبه صله رحم یک حرکت اجتماعی برای تقویت صله رحم شروع کنیم، از کجا باید آغاز شود؟

به نظر من باید از پیام‌های کاملاً ساده و انسانی شروع کرد. لازم نیست کارهای بزرگ انجام دهیم. چند قدم ابتدایی می‌تواند مسیر را عوض کند که همان تبیین ارزش اخلاقی و دینی، سرکشی و مراقبت از خویشاوندان و اینکه صله رحم فقط یک کار مستحبی نیست بلکه یک نیاز روحی، اجتماعی و حتی اقتصادی است. شناساندن نمونه‌های عملی مثل یک دیدار کوتاه، یک تماس ساده، اطعام، کمک‌های کوچک اقتصادی یا حتی سلام و احوالپرسی. استفاده از آموزش و پرورش، رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی برای انتقال این فرهنگ به نسل جوان تا صله رحم تبدیل به یک رفتار روزمره و جذاب شود و شاید بهترین پیام ازین این حرکت همان باشد که اشاره شد «یا یک تماس ساده، یک دیدار کوتاه یا یک رفتار محبت‌آمیز، هر زندگی خود را غنی کنید و هم جامعه را محکم‌تر بسازید.»

دستگاه‌های اداری، دانشگاه‌ها و نهادهای آموزشی در این زمینه چه نقشی می‌توانند داشته باشند؟

متأسفانه در آموزش‌های اداری مثل سازمان امور استخدامی یا حتی در دانشگاه‌ها، موضوع صله رحم جزو دستورالعمل‌های آموزشی نیست. انگار این موضوع فقط مربوط به دین یا اخلاق است، در حالی که یک موضوع جدی اجتماعی و مدیریتی هم است. به نظر من، یکی از ضروری‌ترین کارها آگاه‌سازی عمومی درباره اهمیت صله رحم است، حتی هیئت‌های حل اختلاف می‌توانند بخشی از کارشان را به رصد روابط سرد خانوادگی اختصاص دهند و سعی کنند دوباره

نحسلی که با خویشان‌ودان ارتباط ندارد، اعتقاداتش ضعیف می‌شود و در برابر مشکلات آسیب‌پذیر است. انسان وقتی تنها بماند، مثل حیوانی در طبیعت می‌شود که شکارچی راحت‌تر به او حمله می‌کند. تنهایی، زمین بازی شیطان است اما صله رحم هم یک درمان واقعی است و هم یک درمان روحی، اجتماعی و هم اقتصادی. در زمان روحی، اجتماعی و حتی اقتصادی است و هر چه روابط خانوادگی گرم‌تر باشد، قدرت مقاومت انسان بیشتر می‌شود.

نحسلی که با خویشان‌ودان ارتباط ندارد، اعتقاداتش ضعیف می‌شود و در برابر مشکلات آسیب‌پذیر است. انسان وقتی تنها بماند، مثل حیوانی در طبیعت می‌شود که شکارچی راحت‌تر به او حمله می‌کند. تنهایی، زمین بازی شیطان است اما صله رحم هم یک درمان واقعی است و هم یک درمان روحی، اجتماعی و هم اقتصادی. در زمان روحی، اجتماعی و حتی اقتصادی است و هر چه روابط خانوادگی گرم‌تر باشد، قدرت مقاومت انسان بیشتر می‌شود.

نحسلی که با خویشان‌ودان ارتباط ندارد، اعتقاداتش ضعیف می‌شود و در برابر مشکلات آسیب‌پذیر است. انسان وقتی تنها بماند، مثل حیوانی در طبیعت می‌شود که شکارچی راحت‌تر به او حمله می‌کند. تنهایی، زمین بازی شیطان است اما صله رحم هم یک درمان واقعی است و هم یک درمان روحی، اجتماعی و هم اقتصادی. در زمان روحی، اجتماعی و حتی اقتصادی است و هر چه روابط خانوادگی گرم‌تر باشد، قدرت مقاومت انسان بیشتر می‌شود.

جنگ شناختی، فضای فناوری، شبکه‌های اجتماعی و هوش مصنوعی باعث شده است مردم به سمت تنهایی و خودکفایی افراطی بروند. در چنین شرایطی، هر کس صله رحم را حفظ کند، واقعاً یک نوع جهاد می‌کند؛ جهادی برای سلامت روحی، اخلاقی و هویتی نسل جوان. فرمایش حضرت زهرا(س) درباره صله رحم یکی از مهم‌ترین جهادهای امروز است. اگر این فرهنگ احیا شود، حال جوان‌ها بهتر می‌شود، نشاط اجتماعی افزایش می‌یابد و خانواده‌های قوی‌تر و همدل‌تر می‌شوند. نجات از تنهایی، اضطراب، سستی ایمان، مشکلات اقتصادی و حتی افزایش قدرت جامعه در برابر دشمن. اگر روابط خانوادگی گرم شود، جامعه ما روز به‌روز بانشاط‌تر، تر و مؤمن‌تر خواهد شد.

پای صحبت نسل جوان که می‌نشینیم، صله رحم برای‌شان مهم است اما انگار جذابیت ندارد، به همین دلیل برای حضور در جمع اقوام و فامیل بهانه تراشی می‌کنند. چطور می‌توان صله رحم را برای نسل جدید جذاب کرد؟

باید در جمع فامیل محبت و مهربانی را فعال کرد چراکه نسل جوان با مهربانی جذب می‌شود نه با سختگیری. از این رو در این جمع‌ها نباید به آنها سخت گرفت مثلاً به نوع پوشیدن لباس‌شان و مدل موی‌شان. صله رحم باید جذاب باشد، هم اخلاقی، هم رفتاری و شاید باورتان نشود، حتی غذایی که تهیه می‌شود هم باید برای جوان جذابیت داشته باشد. مثلاً می‌دانیم نسل جدید غذاهایی مانند پیتزا را دوست دارد. تلاش کنیم این دسته از مدل‌های غذایی را برای آنها تدارک ببینیم. این توجه ساده به سلیقه‌ها باعث می‌شود همه به میل در دورهمی شرکت کنند، حتی یک هدیه کوچک هم می‌تواند محبت را چند برابر کند. بزرگ‌ترها باید بدانند جوان امروز مهارت‌ها و تجربه‌هایی دارد که

باید در جمع فامیل محبت و مهربانی را فعال کرد چراکه نسل جوان با مهربانی جذب می‌شود نه با سختگیری. از این رو در این جمع‌ها نباید به آنها سخت گرفت مثلاً به نوع پوشیدن لباس‌شان و مدل موی‌شان. صله رحم باید جذاب باشد، هم اخلاقی، هم رفتاری و شاید باورتان نشود، حتی غذایی که تهیه می‌شود هم باید برای جوان جذابیت داشته باشد. مثلاً می‌دانیم نسل جدید غذاهایی مانند پیتزا را دوست دارد. تلاش کنیم این دسته از مدل‌های غذایی را برای آنها تدارک ببینیم. این توجه ساده به سلیقه‌ها باعث می‌شود همه به میل در دورهمی شرکت کنند، حتی یک هدیه کوچک هم می‌تواند محبت را چند برابر کند. بزرگ‌ترها باید بدانند جوان امروز مهارت‌ها و تجربه‌هایی دارد که

باید در جمع فامیل محبت و مهربانی را فعال کرد چراکه نسل جوان با مهربانی جذب می‌شود نه با سختگیری. از این رو در این جمع‌ها نباید به آنها سخت گرفت مثلاً به نوع پوشیدن لباس‌شان و مدل موی‌شان. صله رحم باید جذاب باشد، هم اخلاقی، هم رفتاری و شاید باورتان نشود، حتی غذایی که تهیه می‌شود هم باید برای جوان جذابیت داشته باشد. مثلاً می‌دانیم نسل جدید غذاهایی مانند پیتزا را دوست دارد. تلاش کنیم این دسته از مدل‌های غذایی را برای آنها تدارک ببینیم. این توجه ساده به سلیقه‌ها باعث می‌شود همه به میل در دورهمی شرکت کنند، حتی یک هدیه کوچک هم می‌تواند محبت را چند برابر کند. بزرگ‌ترها باید بدانند جوان امروز مهارت‌ها و تجربه‌هایی دارد که

باید در جمع فامیل محبت و مهربانی را فعال کرد چراکه نسل جوان با مهربانی جذب می‌شود نه با سختگیری. از این رو در این جمع‌ها نباید به آنها سخت گرفت مثلاً به نوع پوشیدن لباس‌شان و مدل موی‌شان. صله رحم باید جذاب باشد، هم اخلاقی، هم رفتاری و شاید باورتان نشود، حتی غذایی که تهیه می‌شود هم باید برای جوان جذابیت داشته باشد. مثلاً می‌دانیم نسل جدید غذاهایی مانند پیتزا را دوست دارد. تلاش کنیم این دسته از مدل‌های غذایی را برای آنها تدارک ببینیم. این توجه ساده به سلیقه‌ها باعث می‌شود همه به میل در دورهمی شرکت کنند، حتی یک هدیه کوچک هم می‌تواند محبت را چند برابر کند. بزرگ‌ترها باید بدانند جوان امروز مهارت‌ها و تجربه‌هایی دارد که

باید در جمع فامیل محبت و مهربانی را فعال کرد چراکه نسل جوان با مهربانی جذب می‌شود نه با سختگیری. از این رو در این جمع‌ها نباید به آنها سخت گرفت مثلاً به نوع پوشیدن لباس‌شان و مدل موی‌شان. صله رحم باید جذاب باشد، هم اخلاقی، هم رفتاری و شاید باورتان نشود، حتی غذایی که تهیه می‌شود هم باید برای جوان جذابیت داشته باشد. مثلاً می‌دانیم نسل جدید غذاهایی مانند پیتزا را دوست دارد. تلاش کنیم این دسته از مدل‌های غذایی را برای آنها تدارک ببینیم. این توجه ساده به سلیقه‌ها باعث می‌شود همه به میل در دورهمی شرکت کنند، حتی یک هدیه کوچک هم می‌تواند محبت را چند برابر کند. بزرگ‌ترها باید بدانند جوان امروز مهارت‌ها و تجربه‌هایی دارد که

باید در جمع فامیل محبت و مهربانی را فعال کرد چراکه نسل جوان با مهربانی جذب می‌شود نه با سختگیری. از این رو در این جمع‌ها نباید به آنها سخت گرفت مثلاً به نوع پوشیدن لباس‌شان و مدل موی‌شان. صله رحم باید جذاب باشد، هم اخلاقی، هم رفتاری و شاید باورتان نشود، حتی غذایی که تهیه می‌شود هم باید برای جوان جذابیت داشته باشد. مثلاً می‌دانیم نسل جدید غذاهایی مانند پیتزا را دوست دارد. تلاش کنیم این دسته از مدل‌های غذایی را برای آنها تدارک ببینیم. این توجه ساده به سلیقه‌ها باعث می‌شود همه به میل در دورهمی شرکت کنند، حتی یک هدیه کوچک هم می‌تواند محبت را چند برابر کند. بزرگ‌ترها باید بدانند جوان امروز مهارت‌ها و تجربه‌هایی دارد که